

О.А.Бакалець (Бар)

І МІЖНАРОДНА ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «БАР. БАРСЬКА ЗЕМЛЯ – КРИЗЬ ПРИЗМУ СТОЛІТЬ»

Присвячена проблемам вивчення регіональної історії конференція відбулася 17 травня 2008 р. на базі Барського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. М.Грушевського. Організували науковий захід Барська міська рада, Інститут історії, етнології й права Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського, Інститут історії України НАНУ, Інститут археології НАНУ, Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України НАНУ (Кам'янець-Подільський).

У роботі науково-практичної конференції, присвяченої 607-й річниці з часу заснування Бара і 85-м роковинам утворення однойменного району Вінницької області, узяли участь історики, архітектори, мистецтвознавці, педагоги, краєзнавці, архіво- й музеєзнавці, журналісти, викладачі та студенти вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації, учителі історії (усього близько 100 осіб). Прибула численна польська делегація у складі генерального консула Польщі в Україні *Г.Опалінського*, сенаторів і науковців із міст Варшава, Рибник, Квідзин.

Із вітальним словом до учасників конференції звернулися голова Барської районної держадміністрації *П.Д.Марцинковський*, міський голова Бара *О.Д.Козак*, генеральний консул Республіки Польща в Україні *Г.Опалінський*, бургомістр Квідзина *А.Кишиштофяк*, академік Української академії наук, д-р іст. наук, професор, директор Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАНУ *Л.В.Баженов*, який, зокрема, дав високу оцінку самому факту проведення такого заходу, відзначивши великий внесок краєзнавців у дослідницьку роботу.

Великий інтерес у учасників пленарного засідання викликала доповідь д-ра іст. наук *Л.В.Баженова* «Історія міста Бара Вінницької області в дослідженнях науковців і краєзнавців XIX–XXI ст.», в якій він зупинився на стані вивчення найважливіших подій та персоналіях, пов'язаних із містом. Особливий акцент учений зробив на аналізі праць польських та українських краєзнавців *М.Стрийковського*, *В.Марчинського*, *М.Белінського*, *А.Яблонського*, *М.Орловського* та *М.Яворського*.

Цікавими і полемічними були виступи із сучасними оцінками Барської конфедерації канд. іст. наук (Інститут археології НАНУ) *І.Т.Черняка* («Барська конфедерація – нове бачення»), професора Варшавської вищої школи міжнародних відносин та американістики *Ю.Шанявського* («Барська конфедерація») і київського дослідника історії Поділля *П.Г.Даниляка* («Барська конфедерація: хід подій та наслідки»).

Нікого не залишив байдужим виступ із використанням сучасної мультимедійної техніки керівника археологічних експедицій 2007–2008 рр. в Барі, канд. іст. наук (Інститут археології НАНУ) *Л.І.Виногородської* («Історико-археологічні дослідження Барської фортеці»).

Також на пленарному засіданні були виголошені доповіді: «Заштатне місто Бар на початку XX ст. в оглядах Подільської губернії» (канд. іст. наук, професор Кам'янець-Подільського національного університету, старший науковий співробітник Центру дослідження історії Поділля *І.В.Рибак*), «Події голоду 20–30–40-х років XX ст. в Барському краї (на матеріалах державного архіву Вінницької області)» (доцент кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського *І.П.Мельничук*) та ін.

На конференції працювало п'ять секцій, майже з кожної порушеної проблеми відбувалася дискусія, робилися конкретні пропозиції щодо розширення напрямів дослідницької роботи у краї.

У роботі першої секції – «Джерела та наукові дослідження з історії Барщини» (керівник *Л.В.Баженов*) – узяли участь 13 науковців із різних регіонів України та Польщі. Директор краєзнавчого музею міста Квідзина (Польща) *Б.Вишневецький* виголосив доповідь «Бар над рікою Рів», а канд. іст. наук, директор наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету *В.С.Прокопчук* свій виступ присвятив діяльності С.Маковецького («Посол Барської конфедерації»). Д-р іст. наук, професор Кам'янець-Подільського національного університету *В.С.Степанков* доповів про розгортання подій національно-визвольної війни на території Поділля влітку 1648 р. і, зокрема, у Барському старостві.

На другій секції (керівник *Ю.С.Степанчук* – канд. іст. наук, заступник директора з наукової роботи Інституту історії, етнології та права Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського) розглядалася історія Барського краю від найдавніших часів до кінця XIX ст. В її роботі узяли участь науковці із Кам'янця-Подільського, Бара та Вінниці.

Археологічним пошукам у Барському районі було присвячено виступи доцента кафедри історії народів Росії та спеціальних історичних дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету *А.Ф.Гуцала* («Археологія Барщини») та викладача вищої категорії, заступника директора з навчально-організаційної роботи Барського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. М.Грушевського *В.П.Восколуна* («Археологічні дослідження черняхівського поселення біля с. Гармаки Барського району Вінницької області»).

Політичні і соціально-економічні аспекти розвитку Барського староства у XVI ст. у своєму виступі висвітлювала студентка 2-го курсу Барського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. М.Гру-

шевського *О.О.Філіппова* («Наш край в XVI ст.»). Подіям національно-визвольної війни 1648–1657 рр. присвятили свої виступи студентка 2-го курсу того ж навчального закладу *Т.П.Кілієник* («Герой Визвольної війни українського народу, наш земляк і брацлавський полковник Данило Нечай»), краєзнавець *М.П.Йолтуховський* («Події визвольних змагань у Барському старостві») та ін.

Жваво проходило обговорення доповідей учасників третьої секції «М.Грушевський і Бар» (керівник *Ю.А.Зінко* – канд. іст. наук, доцент, директор Інституту історії, етнології й права Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського). Д-р іст. наук, професор, завідувач кафедри історії та етнографії України Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького *В.В.Масненко* виголосив доповідь «Михайло Грушевський про сутність історичного процесу: постреволюційні рефлексії». Д-р іст. наук, доцент, завідувач кафедри історії України Інституту історії, етнології й права Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського *І.М.Романюк* і студент 2-го курсу Барського ГПК ім. М.Грушевського *Б.І.Романюк* у спільній доповіді порушили питання щодо особливостей збору матеріалів про Барське староство, написання й захист магістерської дисертації М.Грушевським («На порозі наукової зрілості. М.Грушевський – магістрант Київського університету»).

У рамках конференції працювала четверта секція – «Політичний, соціально-економічний та культурний розвиток краю у XX ст.» (керівник *А.М.Подолінний* – канд. філ. наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського), на якій було виголошено ряд доповідей, у т.ч. «Містечка Барщини в добу Української революції 1917–1920 рр.» (канд. іст. наук, доцент кафедри історії України Кам'янець-Подільського національного університету *О.Б.Комарницький*), «Соціально-економічний розвиток Барського краю в кінці XIX – на початку XX ст.» (провід. наук. співроб. Хмельницького обласного краєзнавчого музею *С.М.Єсюнін*) та ін.

Учасники п'ятої секції (керівник *О.Д.Козак* – барський міський голова) обговорювали питання розвитку міста й району після проголошення незалежності України, а також міжнародні контакти Бара.

Підсумовуючи на заключному пленарному засіданні роботу конференції д-р іст. наук *Л.В.Баженов* відзначив високий науковий рівень виголошених доповідей, професіоналізм членів оргкомітету, активність студентської молоді. Загальний обсяг виданого за матеріалами заходу збірника становить 448 стор.

НОВІ НАДХОДЖЕННЯ ДО БІБЛІОТЕКИ ІНСТИТУТУ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАНУ

Адміністративно-територіальний устрій Житомирщини 1795–2006 роки: довідник: офіційне видання / Голова редкол. *І.О.Рафальський*. – Житомир: Волинь, 2007. – 620 с.

Александрович В.С., Ричков П.А.
Собор святого Юра у Львові. – К.: Техніка, 2008. – 232 с.

Алексієвець Л.
Польща: Утвердження незалежної держави 1918–1926. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. – 466 с.

Арендт Х.
Люди за темних часів. – К.: Дух і літера, 2008. – 320 с.

Артазей І.
Незахищені. – Луцьк: Надтир'я, 2007. – 288 с.

Балушок В.
Українська етнічна спільнота: етногенез, історія, етнічність / Відп. ред. Г.Скрипник. – Біла Церква: Вид. О.В.Пшонківський, 2008. – 304 с.

Бевз Т.А.
Партія національних інтересів і соціальних перспектив: (політична історія УПСР). – К.: ПІЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2008. – 587 с.

Болебрух А.Г.
Нариси з історії громадської самосвідомості: (суспільна думка України та Росії XI–XIX ст.). – Дніпропетровськ: Ліра ЛТД, 2008. – 452 с.

Бульба-Боровець Т.
Армія без держави: Слава і трагедія Українського повстанського руху. Спогади. – К.: Книга року, 2008. – 318 с.

Вакулич В.
Синдром тероризму / За ред. Б.І.Канцелярука. – Х.: УкрНДНЦ, 2007. – 415 с.

Верба І.В.
Життя і творчість Наталії Полонської-Василенько (1884–1973). – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2008. – 324 с.